

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Povinnost mlčenlivosti pro zdravotníky. Platí však absolutně?

Problematika zachování povinnosti mlčenlivosti poskytovatele zdravotních služeb se v České republice řídí zákonem č. [372/2011](#) Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (dále jen „zákon“). V rámci článku se zaměříme na otázku, do jaké míry mají poskytovatelé zdravotních služeb povinnost zachovávat mlčenlivost i před orgánem činným v trestním řízení, který se na ně obrátí s žádostí o součinnost.

Rödl & Partner

Poskytovatelem zdravotních služeb se podle zákona[1] rozumí fyzická nebo právnická osoba, která má oprávnění k poskytování zdravotních služeb podle zákona. Za poskytovatele zdravotních služeb tedy zákon označuje osoby, jež mají oprávnění k poskytování zdravotních služeb, mezi něž patří například:

- a) zdravotní péče[2] poskytovaná podle zákona zdravotnickými pracovníky a dále činnosti vykonávané jinými odbornými pracovníky, jsou-li tyto činnosti vykonávány v přímé souvislosti s poskytováním zdravotní péče,
- b) konzultační služby, jejichž účelem je posouzení individuálního léčebného postupu, popřípadě navržení jeho změny nebo doplnění, a další konzultace podporující rozhodování pacienta ve věci poskytnutí zdravotních služeb prováděné dalším poskytovatelem zdravotních služeb nebo zdravotnickým pracovníkem, kterého si pacient zvolil,
- c) zdravotnická záchranná služba,
- d) zdravotnické dopravní služby, které jsou určeny zejména k přepravě pacientů mezi poskytovateli, k poskytovateli a zpět do vlastního sociálního prostředí a dále např. k přepravě krve, orgánů, léčivých přípravků nebo zdravotnických prostředků mezi jednotlivými poskytovateli zdravotních služeb,
- e) přeprava pacientů neodkladné péče, kterou se rozumí jejich přeprava mezi poskytovateli výhradně za podmínek soustavného poskytování neodkladné péče během přepravy, tzv. sekundární převozy,
- f) zdravotní služby v rozsahu činnosti zařízení transfuzní služby nebo krevní banky podle právního předpisu upravujícího výrobu transfuzních přípravků, jejich skladování a výdej,
- g) protialkoholní a protitoxikomanická záchytná služba,
- h) specifické zdravotní služby podle zákona o specifických zdravotních službách[3], zdravotní služby podle zákona upravujícího transplantace nebo zákona upravujícího umělé přerušování těhotenství.

Zákon stanoví konkrétní definice poskytování služeb, přičemž není možné poskytovat zdravotní služby mimo režim tohoto zákona. Poskytovatelem zdravotních služeb může být pouze osoba, jež vykonává zákonem vyjmenované činnosti.

Zákon[4] explicitně požaduje po poskytovateli zdravotních služeb, aby zachovával povinnost mlčenlivosti o všech skutečnostech, o kterých se v souvislosti s poskytováním zdravotních služeb dozvěděl. Povinnost mlčenlivosti však neplatí absolutně.

Za porušení povinné mlčenlivosti se dle zákona nepovažuje:

- a) předávání informací nezbytných pro zajištění návaznosti poskytovaných zdravotních služeb,
- b) sdělování údajů nebo jiných skutečností, pokud pacient nebo jeho zákonný zástupce poskytovatele zdravotních služeb zproští, přičemž poskytovatelé musí sdělovat údaje nebo tyto skutečnosti pouze v rozsahu zproštění,
- c) sdělování, popřípadě oznamování údajů nebo jiných skutečností podle zákona nebo jiných právních předpisů, pokud ze zákona nebo jiných právních předpisů vyplývá, že údaje nebo skutečnosti lze sdělit bez souhlasu pacienta,
- d) sdělování údajů nebo jiných skutečností pro potřeby trestního řízení způsobem stanoveným trestněprávními předpisy a/nebo sdělování údajů nebo jiných skutečností při plnění zákonem uložené povinnosti přezkoumat nebo oznámit spáchání trestného činu,
- e) sdělování údajů poskytovatelem pro jeho vlastní obhajobu v trestním a jiných v zákoně vyjmenovaných řízeních,
- f) a dále jsou z režimu povinné mlčenlivosti vyňaty údaje, které sděluje zdravotnický pracovník, který je členem komory, v nezbytném rozsahu pro účely řízení prováděných orgány komory.

Výčet okruhu výjimek je taxativní. Pokud by poskytovatel zdravotních služeb nebo zdravotnický pracovník poskytl informace, jež jsou chráněny povinností mlčenlivosti, v jiných než výše uvedených případech, vystavuje se nebezpečí postihu.

Z pohledu zákona tak výjimku z povinnosti mlčenlivosti představuje oznamovací povinnost, která představuje výše uvedené výjimky (vyjma souhlasu pacienta nebo jeho zákonného zástupce). Oznamovací povinnost se pak rozděluje na aktivní a pasivní. Pasivní oznamovací povinnost spočívá v povinnosti sdělit vyžádané informace na základě žádosti oprávněných subjektů, například orgánů činných v trestním řízení v rámci trestního řízení. U plnění oznamovací povinnosti na stanovisku pacienta nezáleží.

Trestní řád[5] stanoví povinnost státních orgánů, právnických a fyzických osob vyhovovat dožadáním orgánů činných v trestním řízení při plnění jejich úkolů. Zákon však umožňuje plnění této povinnosti odmítnout s odkazem na povinnost zachovávat mlčenlivost o utajovaných informacích chráněných zvláštním zákonem nebo státem uloženou nebo uznanou povinností mlčenlivosti. Povinnost mlčenlivosti, kterou má poskytovatel zdravotních služeb podle zákona, je povinností státem uznanou.

Podle trestního řádu nestanoví-li zvláštní zákon podmínky, za nichž lze pro účel trestního řízení sdělovat informace, které jsou podle takového zákona utajovány, nebo na něž se vztahuje povinnost mlčenlivosti, lze tyto informace pro trestní řízení vyžadovat po předchozím souhlasu soudce[6]. Jelikož zákon[7] blíže podmínky pro sdělování informací pro účely trestního řízení nestanoví, je potřeba řídit se ustanoveními trestního řádu.

Závěr

Poskytovatel zdravotních služeb by měl v případě pasivní oznamovací povinnosti žádosti Policie ČR a státního zástupce v trestním řízení zásadně vyhovět až po předložení souhlasu soudce s prolomením mlčenlivosti[8].

JUDr. Petra Budíková, LL.M.

advokátka

Associate Partner

Mgr. Kristina Kedroňová

advokátka

[Rödl & Partner, advokáti, v.o.s.](#)

Platněřská 2

110 00 Praha 1

Tel.: +420 236 163 111

e-mail: prag@roedl.com

[1] Ust. § 2 odst. 1 zákona

[2] Zdravotní péči se rozumí

a) soubor činností a opatření prováděných u fyzických osob za účelem

1. předcházení, odhalení a odstranění nemoci, vady nebo zdravotního stavu (dále jen „nemoc“),

2. udržení, obnovení nebo zlepšení zdravotního a funkčního stavu,

3. udržení a prodloužení života a zmírnění utrpení,

4. pomoci při reprodukci a porodu,

5. posuzování zdravotního stavu,

b) preventivní, diagnostické, léčebné, léčebně rehabilitační, ošetrovatelské nebo jiné zdravotní výkony prováděné zdravotnickými pracovníky (dále jen „zdravotní výkon“) za účelem podle písmene a),

c) odborné lékařské vyšetření podle zákona o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek.

[3] Zákon č. [373/2011](#) Sb., o specifických zdravotních službách

[4] V ust. § 51 odst. 1 zákona č. [372/2011](#) Sb., o zdravotních službách

[5] V ust. § 8. odst. 1 zákona č. [141/1961](#) Sb., trestního řádu

[6] Ust. § 8 odst. 5 trestního řádu

[7] V ust. § 51 odst. 2 písm. d) zákona o zdravotních službách

[8] I z takového postupu však existují zákonné výjimky.

Další články:

- [DEAL MONITOR](#)
- [Tři dekády v advokacii a otevřený pohled na to, co profesi i justici nejvíc škodí](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [Vybrané otázky poskytování zdravotních služeb na dálku](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [„Za každou kauzou je živý příběh“](#)
- [Ombudsman na Maltě - základní parametry a role. A v čem bychom se mohli poučit i my v Česku?](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [Rozhovor s JUDr. Veronikou Janoušek Rudolfovou, samostatnou advokátkou specializující se na sportovní právo](#)
- [DEAL MONITOR](#)